

КАНОНИ ПАРТИКУЛЯРНОГО ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

СУБ'ЄКТИ ПАРТИКУЛЯРНОГО ПРАВА

Кан. 1.

Канони цього Партикулярного права стосуються всіх вірних УГКЦ, і тільки їх.
(Пор. ККСЦ, кан. 1)

ПАТРІАРША – ВЕРХОВНОАРХИЄПИСКОПСЬКА ЦЕРКВА (ККСЦ, ТИТУЛ IV, КАНН. 55–154)

Вибори Патріарха – Верховного архиєпископа

Кан. 2.

Здатний до вибору на сан Патріарха – Верховного архиєпископа повинен досягнути 40-літнього віку і бути в сані пресвітера принаймні 10 років. Патріарха – Верховного архиєпископа обирають з-поміж єпископів, хіба що члени Синоду Єпископів вирішать інше.

(Пор. ККСЦ, кан. 64)

Кан. 3.

Синод Єпископів для обрання Патріарха – Верховного архиєпископа повинен відбутися впродовж двох місяців з дня, відколи престол став вакантним.

(Пор. ККСЦ, кан. 65 §2)

Кан. 4.

На Синоді Єпископів, що скликаний для обрання Патріарха – Верховного архиєпископа, головує прототроній – єпархіальний єпископ найстаршої єпархії на території патріаршої – верховноархиєпископської Церкви.

(Пор. ККСЦ, кан. 70)

Кан. 5.

Секретер Синоду Єпископів патріаршої – верховноархиєпископської Церкви виконує функції секретаря на Синоді, що скликаний для обрання Патріарха – Верховного архиєпископа. Функції рахівників виконують наймолодші за єпископськими свяченнями єпископи. Якщо секретар Синоду не може якийсь час бути на Синоді, то прототроній, за згодою Постійного Синоду, призначає тимчасово секретарем одного з єпископів Синоду.

(Пор. ККСЦ, кан. 71 §1)

Кан. 6.

Обраним Патріархом – Верховним архиєпископом слід вважати того, хто отримав дві третини голосів. Якщо ж упродовж трьох голосувань ніхто не отримав потрібної кількості голосів, тоді четверте голосування проводиться для двох кандидатів, які в третьому голосуванні отримали більшість голосів; з цих двох кандидатів обраним є той, хто отримав

більшість голосів. Якщо ж кількість голосів, отриманих кожним із кандидатів у третьому і четвертому голосуваннях була однаковою, то слід вважати обраним старшого за єпископськими свяченнями; якщо дата хіротонії обидвох кандидатів збігається, слід вважати обраним старшого за священничими свяченнями.

(Пор. ККСЦ, кан. 66, 72 §1, 114 §1)

Права і обов'язки Патріарха – Верховного архиєпископа

Кан. 7.

Залишаючи в силі права й обов'язок єпархіального єпископа канонічно візитувати власну єпархію, Патріарх – Верховний архиєпископ, узгодивши з єпархіальним єпископом чи з екзархом дату і порядок, має право й обов'язок здійснювати пастирську візитацію єпархії чи екзархату принаймні раз на п'ять років.

(Пор. ККСЦ, кан. 83 §1)

Кан. 8.

Патріарх – Верховний архиєпископ висвячує митрополитів особисто, або, в разі перешкоди, через інших єпископів. Патріарх – Верховний архиєпископ висвячує також усіх єпископів патріаршої – верховноархиєпископської Церкви.

(Пор. ККСЦ, кан. 86 §1)

Кан. 9.

Патріарх – Верховний архиєпископ може доручити будь-якому священнослужителю завдання полагоджувати справи, які стосуються всієї патріаршої – верховноархиєпископської Церкви, порадившись з його єпархіальним єпископом, або якщо йдеться про члена чернечого інституту чи інституту посвяченого життя на подобу чернечого, – з його вищим настоятелем. Патріарх – Верховний архиєпископ на час тривання завдання також може підпорядкувати цього священнослужителя собі безпосередньо.

(Пор. ККСЦ, кан. 89 §2)

Кан. 10.

Патріарх – Верховний архиєпископ повинен служити Божественну Літургію за народ усієї очолюваної ним Церкви щонеділі й у свята, встановлені Синодом Єпископів.

(Пор. ККСЦ, кан. 94)

Синод Єпископів

Кан. 11.

Дотримуючись канонів про вибори Патріарха – Верховного архиєпископа, єпископів і кандидатів на уряди, про які йдеться у кан. 149 ККСЦ, усі єпархіальні єпископи, єпископи-коад'ютори, єпископи-екзархи, єпископи-адміністратори, єпископи-помічники та титулярні єпископи виконують уряд у патріаршій – верховноархиєпископській Церкві, мають правосильний голос.

(Пор. ККСЦ, кан. 102 §2, канн. 212–218)

Кан. 12.

§1. Єпископи, які не є членами Синоду Єпископів, можуть бути запрошені до участі у народах Синоду з дорадчим голосом.

§2. Патріарх – Верховний архієпископ може запросити експертів-священиків, дияконів, ченців і черниць або мирян для фахових порад. Експерти повинні зобов'язатися зберігати в таємниці всі справи, з якими вони ознайомляться на Синоді. Експерти можуть бути присутні на сесіях тільки під час своїх доповідей і відповідних дискусій. Експерти не мають дорадчого голосу.
(Пор. ККСЦ, кан. 102 §3)

Кан. 13.

Синод Єпископів слід скликати щороку у час, встановлений згідно з рішенням Синоду Єпископів.
(Пор. ККСЦ, кан. 106 §2)

Кан. 14.

Кожне засідання Синоду Єпископів є канонічним і кожний підрахунок голосів є правосильним за умови присутності більшості єпископів, зобов'язаних брати участь у Синоді Єпископів. Дотримуючись канн. 72, 149 і 183 §§3 і 4 ККСЦ, рішення Синоду є правосильним за наявності абсолютної більшості єпископів, зобов'язаних брати участь у Синоді, якщо воно було ухвалене абсолютною більшістю присутніх; якщо ж кількість голосів була рівна, тоді голова своїм голосом повинен переважити.
(Пор. ККСЦ, кан. 107 §1, 2)

Кан. 15.

Закони, які прийняв Синод Єпископів, проголошує Патріарх – Верховний архієпископ шляхом опублікування їх у «Благовіснику». Закони набувають чинності через два місяці від дня їх проголошення, хіба що в законі виразно визначений інший термін.
(Пор. ККСЦ, кан. 111 §1–2)

Патріарший економ

Кан. 16.

Патріаршого економа призначають на п'ять років; під час виконання уряду патріаршого економа Патріарх – Верховний архієпископ не може його усунути, хіба що за згодою Синоду Єпископів патріаршої – верховноархієпископської Церкви або, якщо є небезпека у зволіканні з прийняттям рішення, за згодою Постійного Синоду.
(Пор. ККСЦ, кан. 122, §2)

Вакантність патріаршого престолу

Кан. 17.

На час вакантності патріаршого престолу адміністратором патріаршої – верховноархієпископської Церкви стає прототроній (пор. кан. 4 Партикулярного права). Якщо ж останній має перешкоду, адміністратором стає найстарший за єпископськими свяченнями єпархіальний єпископ, член Постійного Синоду. Якщо ж ніхто з членів Постійного Синоду не є старший за хіротонією, то адміністратором стає старший за віком.
(Пор. ККСЦ, кан. 127)

**ЄПАРХІЇ ТА ЄПИСКОПИ
(ККСЦ, ТИТУЛ VII, КАНН. 77–310)**

Вибори єпископа

Кан. 18.

Кандидатів на єпископство можуть пропонувати тільки члени Синоду Єпископів патріаршої – верховноархієпископської Церкви, обов'язком яких є також, згідно зі Статутом Синоду, збирати відомості і документи, необхідні для того, щоб підтвердити здатність кандидатів, вислухавши, якщо вважають за доцільне, таємно і поодиноці деяких пресвітерів або також інших вірних, які відзначаються розсудливістю і християнським життям.

(Пор. ККСЦ, кан. 182 §1)

Кан. 19.

Якщо Синод Єпископів не може зібратися протягом двох місяців, Патріарх – Верховний архієпископ, узгодивши з Римським Апостольським Престолом, повинен вимагати голосів єпископів листовно; у цьому випадку для правомірності акту Патріарх – Верховний архієпископ повинен скористати з допомоги двох єпископів-рахівників, яких повинен призначити особисто, за згодою Постійного Синоду.

(Пор. ККСЦ, кан. 186 §1)

Права і обов'язки єпархіального єпископа

Кан. 20.

Єпархіальний єпископ може надавати сани тільки підлеглим йому священнослужителям.

(Пор. ККСЦ, кан. 194)

Кан. 21.

Єпархіальний єпископ зобов'язаний служити Божественну Літургію за вірних, довіреної йому єпархії щонеділі і кожного встановленого загальним правом і кан. 114 Партикулярного права свята.

(Пор. ККСЦ, кан. 198)

Кан. 22.

Єпархіальний єпископ повинен подбати, щоб у катедральній церкві служили принаймні частину церковного правила, навіть щоденно; також, щоб у кожній парафії, по змозі, служили церковне правило в неділі і у свято, важливі врочистості та їхні навечір'я.

(Пор. ККСЦ, кан. 199 §2)

Кан. 23.

У дні важливих урочистостей, згідно з традиціями, єпархіальний єпископ не повинен віддалятися від власної єпархії, хіба що з дуже поважної причини.

(Пор. ККСЦ, кан. 204 §3)

Вакантність єпископського престолу

Кан. 24.

Аж до призначення адміністратора єпархії звичайна влада єпархіального єпископа переходить до Патріарха, у межах території патріаршої – верховноархієпископської Церкви.

(Пор. ККСЦ, кан. 220 п. 2)

Кан. 25.

Єпископ-помічник під час вакантності єпархіального престолу зберігає повноваження, надані йому правом, і під владою адміністратора єпархії повинен виконувати ті повноваження, які він мав як протосинкел або синкел, коли єпархіальний престол був зайнятий, хіба що Патріарх – Верховний архиєпископ встановлює інакше.

(Пор. ККСЦ, кан. 224 §3)

Кан. 26.

§1. Патріарх – Верховний архиєпископ, за порадою єпархіального економа і колегії єпархіальних радників, встановлює відповідну винагороду адміністраторові єпархіального престолу на території патріаршої – верховноархиєпископської Церкви. Адміністратор повинен її отримувати з майна єпархії.

§2. Поза територією патріаршої – верховноархиєпископської Церкви колегія єпархіальних радників встановлює відповідну винагороду для адміністратора єпархії.

§3. Адміністратор єпархії визначає спосіб використання єпархіальних фондів лише за згодою економа і колегії єпархіальних радників.

(Пор. ККСЦ, кан. 230)

**Організація єпархії
Єпархіальний собор****Кан. 27.**

На єпархіальний собор повинні бути скликані і на нього з'явитися:

- члени пресвітерської ради і декілька делегатів пастирської ради, якщо вона існує, вибрані способом і в кількості, визначених статутами;
- члени єпархіальних комісій, вибрані способом і в кількості, які встановив єпархіальний єпископ;
- декілька дияконів, обрані пресвітерською радою, кількість яких визначає єпархіальний єпископ;
- настоятелі монастирів свого права і декілька настоятелів інших інститутів посвяченого життя, що мають в єпархії дім, вибрані способом і в кількості, які встановив єпархіальний єпископ, однак так, щоб не перевищувати число пресвітерів.

(Пор. ККСЦ, кан. 238 §1)

Кан. 28.

Єпархіальні єпископи повинні повідомити про зміст законів, декларацій і декретів, які були прийняті на єпархіальному соборі, своєму митрополитові та Патріарху – Верховному архиєпископові.

(Пор. ККСЦ, кан. 242)

Вимоги до протосинкела і синкела**Кан. 29.**

Протосинкел і синкел можуть бути неодруженими або одруженими священиками, по змозі, зі священнослужителів, приписаних до єпархії, які досягнули тридцяти років життя і які є докторами або ліценціатами чи принаймні фахівцями у якійсь галузі богословського знання, відомі здоровою наукою, чесністю, розсудливістю, досвідом у веденні справ.

(Пор. ККСЦ, кан. 247 §2)

Функції канцлера

Кан. 30.

У єпархіальній курії повинен бути канцлер – пресвітер або диякон. Головним обов'язком його є турбота про складання і відправлення актів курії та зберігання їх в архіві єпархіальної курії, а також виконання інших функцій, які визначив єпархіальний єпископ.

(Пор. ККСЦ, кан. 252 §1)

Єпархіальний економ

Кан. 31.

Єпархіального економа призначають на п'ять років. Під час виконання уряду єпархіального економа єпископ не повинен його усувати з цього уряду без поважної причини, не порадившись із колегією єпархіальних радників і радою з економічних справ.

(Пор. ККСЦ, кан. 262 §2)

Рада з економічних справ

Кан. 32.

Єпархіальний єпископ повинен утворити раду економічних справ, яка складалася б з голови, яким є сам єпархіальний єпископ, і з кількох кваліфікованих осіб, обізнаних, по змозі, також із цивільним правом, їх має призначати єпархіальний єпископ за порадою колегії єпархіальних радників, згідно з кан. 922 §1 ККСЦ. Окрім інших завдань, наданих загальним правом, рада з економічних справ повинна підготовляти щорічно зіставлення доходів і витрат, передбачених у зв'язку з цілим управлінням єпархією в наступному році, а також затвердити звіт прибутків та видатків за минулий рік. Єпархіальний єпископ, за порадою ради із економічних справ, визначає форму, зміст та способи оприлюднення цієї інформації, згідно із кан. 922 §1 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 263 §1)

Пресвітерська рада

Кан. 33.

Пресвітерська рада повинна мати власні статuti, затверджені єпархіальним єпископом.

(Пор. ККСЦ, кан. 265)

Кан. 34.

При утворенні пресвітерської ради принаймні половину її членів обирають священники, згідно зі статutom.

(Пор. ККСЦ, кан. 266)

Завдання протопресвітера

Кан. 35.

На уряд протопресвітера, який не повинен стало поєднуватися з урядом пароха певної парафії, єпархіальний єпископ, вислухавши, якщо вважає за доцільне, парохів і парафіяльних сотрудників округи, про яку йдеться, повинен призначити пресвітера, який має щонайменше п'ять років священства, й особливо відзначається чесністю й апостольською ревністю серед парохів.

Протопресвітера призначають на три роки, а іменування можна повторити.

(Пор. ККСЦ, кан. 277 §1, 2)

Кан. 36.

Окрім обов'язків, наданих загальним правом, протопресвітер має такі права й обов'язки:

- 1) вводити нового пароха до парафії у своєму протопресвітераті, згідно з приписами богослужбових книг, хіба що єпархіальний єпископ вирішить інакше;
- 2) скликати нараду священників пресвітеріату, згідно з рішенням єпархіального єпископа, подавати звіт про моральний та матеріальний стан деканату, про позитивні і негативні прояви в пресвітеріаті і що було зроблено, щоб усунути ці негативні моменти;
- 3) стежити, щоб парохі отримували миро, а старе миро було спалене;
- 4) Сприяти та стежити, щоб парафії, церкви, школи та бібліотеки мали у необхідній кількості християнську пресу, книжки, відео та аудіо-матеріали;
- 5) Візитувати кожну парафію щонайменше раз на рік, контролювати фінансовий стан парафії та ведення книг.

Парох, одержавши від єпархіального єпископа дозвіл відлучитися з парафії на термін, що перевищує вісім днів, повинен повідомити про це свого протопресвітера, який на цей період призначить для парафії відповідного заступника. Єпархіальний єпископ, якщо вважає за потрібне, може видати додаткові норми.

(Пор. ККСЦ, кан. 278 §1)

Організація парафій

Парох

Кан. 37.

Для того, щоб довірити парафію членові чернечого інституту або товариству спільного життя на зразок чернечих, вищий настоятель пропонує єпархіальному єпископові для призначення відповідного пресвітера свого інституту або товариство, з дотриманням угод, які уклав єпархіальний єпископ.

Своїм декретом єпископ може призначити пароха терміном на п'ять років, а це призначення можна поновлювати на наступні п'ятиріччя. Якщо єпархіальний єпископ вважає за потрібне, то може впровадити для кандидатів відповідні іспити.

(Пор. ККСЦ, кан. 284)

Кан. 38.

В одній парафії має бути тільки один парох; однак можна доручити парафію кільком пресвітерам; єпархіальний єпископ повинен докладно окреслити, які права і обов'язки має керівник, хто має керувати загальною діяльністю і відповідати за неї перед єпархіальним єпископом, і що належить до компетенції інших пресвітерів.

(Пор. ККСЦ, кан. 287)

Кан. 39.

§1. Душпастирство парох одержує на підставі канонічного призначення; але здійснювати його може лише після канонічного прийняття парафії.

§2. Уведення пароха до парафії відбувається у спосіб, який визначить єпархіальний єпископ.

(Пор. ККСЦ, кан. 288)

Кан. 40.

Парох має обов'язок служити Божественну Літургію за вірних своєї парафії щонеділі і в дні обов'язкових свят.

Якщо парох опікується більше ніж однією парафією або дочірньою церквою, він зобов'язаний відслужити лише одну Божественну Літургію в наміренні за людей доручених йому парафій.

Якщо парох зі слушної причини не може виконати цього обов'язку, то може доручити його виконання своєму сотрудникові або іншому священникові.

(Пор. ККСЦ, кан. 294)

Ради в структурі парафіяльної спільноти**Кан. 41.**

У парафії повинні бути економічна, душпастирська та інші ради, які покликані допомогти парохів у виконанні душпастирських обов'язків. Порядок формування та обсяг діяльності рад визначає єпархіальний єпископ. Кожна парафіяльна рада повинна мати власні статuti.

(Пор. ККСЦ, кан. 295)

Архів парафії**Кан. 42.**

Парафіяльні метрики хрещення і миропомазання треба вести у двох примірниках: один зберігається в парафіяльній церкві, а другий – в архіві єпархіальної курії. Окрім книг, приписаних загальним правом, парох має також подбати про книги:

- реєстрації передшлюбних протоколів і шлюбів;
- реєстрації померлих;
- реєстрації церковного майна у 2 прим.;
- реєстру прийнятих і відслужених літургій;
- хворих;
- фундаційних зобов'язань;

а також про хроніку парафії та картотеку парафіян (на основі відвідин).

(Пор. ККСЦ, кан. 296 §1)

Втрата уряду пароха**Кан. 43.**

Пароха, якому виповнилося 75 років, проситься, щоб подав зречення уряду єпархіальному єпископові, який, порадившись з єпархіальною радою, повинен подбати про забезпечення гідної старості священнику, зречення якого він прийняв.

(Пор. ККСЦ, кан. 297 §2)

Права й обов'язки парафіяльного сотрудника**Кан. 44.**

Права і обов'язки парафіяльного сотрудника впливають із загального права, а також із грамоти єпархіального єпископа, за винятком обов'язку, про який йдеться у кан. 294 ККСЦ; якщо інше не застережено, парафіяльний сотрудник повинен з урахуванням свого уряду допомагати парохів у всій парафіяльній службі і, в разі потреби, замінити пароха.

(Пор. ККСЦ, кан. 302 §1)

ЕКЗАРХІЙ ТА ЕКЗАРХАТИ (ККСЦ, ТИТУЛ VIII, КАНН. 311–321)

Привілеї екзарха після втрати уряду

Кан. 45.

Після закінчення чи втрати свого мандату та уряду екзарх користує з усіх своїх привілеїв та відзнак, якщо це не суперечить загальному праву.

(Пор. ККСЦ, кан. 321 §2)

СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛІ (ККСЦ, ТИТУЛ X, КАНН. 323–398)

Нижче духовенство і вишкіл священників

Кан. 46.

Окрім єпископів, пресвітерів або дияконів, також інші служителі, які отримали нижчі свячення і звані на загал нижчим духовенством, допускаються чи настановляються до служіння Божому народові або до звершення обрядів Святої Літургії.

Завдання єпархіального єпископа – видати відповідні норми, згідно з літургійними приписами щодо служіння нижчого духовенства.

(Пор. ККСЦ, кан. 327)

Кан. 47.

У кожній єпархії повинна бути створена комісія, завдання якої – турбота про зростання покликаних; ці старання повинні враховувати потреби Вселенської Церкви, особливо місійні. До складу комісії входять представники духовенства, чернецтва і мирян у кількості, визначеній статутом.

(Пор. ККСЦ, кан. 329 §2)

Кан. 48.

У нижчій семінарії навчаються здебільшого ті особи, що виявляють ознаки покликання до священнослужіння, щоб легше і виразніше могли розпізнати для себе це покликання та з посвятою його вдосконалювати; можуть також навчатися ті, що хоч і не виявляють покликання до духовного стану, однак мають намір готуватися до виконання певних служінь або діл апостоляту.

Інші інститути, які служать тій самій меті, хоч і відрізняються назвою, прирівнюються до нижчої семінарії.

(Пор. ККСЦ, кан. 331 §1)

Кан. 49.

У всіх правових справах ректор семінарії виступає від її імені, хіба що її статути, затверджені єпархіальним єпископом, постановляють інакше.

(Пор. ККСЦ, кан. 335 §2)

Кан. 50.

Єпархіальний єпископ повинен подбати, щоб вихованці під наглядом досвідченого священика мали вправи та випробування, які утверджували б їх пастриський вишкіл, а зокрема:

- суспільне або харитативне служіння;
- катехитичне навчання;
- початки пастирської діяльності протягом філософсько-богословського вишколу, а особливо впродовж вакацій та дияконської практики перед пресвітерським свяченням.

(Пор. ККСЦ, кан. 353)

Норми, що регулюють приналежність священнослужителів до єпархії**Кан. 51.**

Приналежність священнослужителів до якоїсь єпархії або звільнення від неї стосується з необхідними застереженнями також й інших юридичних осіб, згаданих у кан. 357 §1 ККСЦ, та самої патріаршої – верховноархієпископської Церкви, хіба що у праві виразно зазначено щось інше.

(Пор. ККСЦ, кан. 357 §2)

Кан. 52.

Через дияконські свячення кожен приписується як священнослужитель до єпархії, для служіння якій присвячується.

(Пор. ККСЦ, кан. 358)

Кан. 53.

Для законного переходу священнослужителя до єпархії іншої Церкви свого права необхідно, щоб єпархіальний єпископ, який відпускає, отримав згоду Патріарха – Верховного архієпископа.

(Пор. ККСЦ, кан. 365 §2)

Права і обов'язки священнослужителів**Кан. 54.**

Священнослужителі повинні високо цінувати духівника, його провід і, згідно з нормами, встановленими єпархіальним єпископом, щорічно брати участь принаймні у п'ятиденних духовних вправах.

(Пор. ККСЦ, кан. 369 §2)

Кан. 55.

Священнослужителі, неодружені й одружені, повинні відзначатися красою чистоти, відповідно до свого стану. Завдання єпархіального єпископа – встановити відповідні засоби для досягнення цієї мети.

(Пор. ККСЦ, кан. 374)

Кан. 56.

Усі священнослужителі зобов'язані служити церковне правило щодня публічно або приватно, хіба що якась поважна причина звільнить їх від цього обов'язку.

(Пор. ККСЦ, кан. 377)

Кан. 57.

Священнослужителі зобов'язані служити Божественну Літургію в неділі й у приписані свята; наполегливо рекомендована навіть щоденна відправа.
(Пор. ККСЦ, кан. 378)

Кан. 58.

Священнослужителі повинні цілком утримуватися від усього, що не личить їхньому станові, згідно з постановами єпархіального єпископа.
(Пор. ККСЦ, кан. 382)

Кан. 59.

Священнослужителі не можуть брати активної участі ні в політичних партіях, ні в керуванні професійними спілками, хіба що єпархіальний єпископ за порадою єпархіальних радників вирішить інакше, або Патріарх – Верховний архієпископ вирішить, що цього вимагає оборона Церкви чи розвиток спільного добра.
(Пор. ККСЦ, кан. 384 §2)

Кан. 60.

Священнослужителям заборонено займатися фінансовими операціями й торгівлею особисто або за посередництвом інших чи для власної користі, або для користі інших, хіба що єпархіальний єпископ, вислухавши пораду єпархіальної ради, дає на це виразний письмовий дозвіл.
(Пор. ККСЦ, кан. 385 §2)

Кан. 61.

Священнослужитель, який не посідає резиденціального уряду, може бути відсутній в єпархії. Якщо термін відсутності перевищує вісім днів, священнослужитель повинен мати дозвіл власного ієрарха.
(Пор. ККСЦ, кан. 386 §1)

Кан. 62.

Одяг священнослужителів повинен засвідчувати духовну особу. Священики-ченці одягаються за приписами власних настоятелів.
(Пор. ККСЦ, кан. 378)

Кан. 63.

Якщо священнослужителі одружені, то вони рівно ж мають право на те, щоб була виявлена турбота про відповідне забезпечення, соціальний захист і лікарський догляд їх та їхньої сім'ї; тому священнослужителі зобов'язані сплачувати внески до установи, про яку йдеться в кан. 1021, §2 ККСЦ.
(Пор. ККСЦ, кан. 390 §2)

Кан. 64.

Священнослужителі мають право на щорічну відпустку в межах одного місяця; єпархіальний єпископ видає норми про відповідне заступництво.
(Пор. ККСЦ, кан. 392)

МИРЯНИ **(ККСЦ, ТИТУЛ XI, КАНН. 399–409)**

Доручення церковних завдань мирянам

Кан. 65.

Окрім церковних завдань, до яких миряни допускаються на підставі загального права, вони можуть бути залучені єпархіальним єпископом або за його дозволом іншою компетентною владою до інших завдань, беручи до уваги потреби й обставини, за винятком тих функцій, які вимагають свячень.

(Пор. ККСЦ, кан. 408 §2)

ІНСТИТУТИ ПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ **(ККСЦ, ТИТУЛ XII, КАНН. 410–572)**

Постійна рада у чернечих інститутах

Кан. 66.

У чернечих домах, де проживає менше як шість членів, постійну раду можна встановити за згодою вищих настоятелів, згідно зі статутами власного чернечого права.

(Пор. ККСЦ, кан. 422 §2)

Повернення до світського життя

Кан. 67.

Прохання про повернення до світського життя настоятель монастиря, повідомляючи власну думку і думку своєї ради, повинен переслати єпархіальному єпископові, у компетенції якого є надати індульгт виходу з монастиря і повернення до світського життя, навіть якщо йдеться про монастирі папського права. На території патріаршої – верховноархієпископської Церкви надавати такий індульгт є у компетенції Патріарха – Верховного архієпископа.

(Пор. ККСЦ, кан. 496 §2)

Відлучення з монастиря

Кан. 68.

Під час тривання тимчасової професії монах може бути відпущений настоятелем монастиря свого права, за згодою його ради, згідно з кан. 552 §§2 і 3, однак для правомірності це рішення повинен затвердити єпархіальний єпископ.

(Пор. ККСЦ, кан. 499)

Заснування світських інститутів

Кан. 69.

У межах території патріаршої – верховноархієпископської Церкви Патріарх – Верховний архієпископ за згодою Постійного Синоду може засновувати світські інститути і затверджувати їхні статuti; в інших випадках це є компетенцією єпархіального єпископа за згодою пресвітерської ради.

(Пор. ККСЦ, кан. 569)

Кан. 70.

Єпархіальний єпископ може впроваджувати інші форми аскетичного життя на зразок пустельників, незалежно чи належать ці особи до інститутів посвяченого життя, чи ні; подібно також і посвячених дівиць та вдів, що прилюдно сповідають у світі обіт чистоти.
(Пор. ККСЦ, кан. 570)

Товариства апостольського життя**Кан. 71.**

Товариства апостольського життя, члени яких без чернечих обітів здійснюють власну апостольську мету товариства, і, ведучи братське життя у спільноті, згідно з власним способом життя, прагнуть до досконалої любові через дотримання конституцій, та товариства, що наближаються до інститутів посвяченого життя, керуються лише постановами єпархіального єпископа або правом, установленим Римським Апостольським Престолом.
(Пор. ККСЦ, кан. 572)

**ОБ'ЄДНАННЯ ВІРНИХ
(ККСЦ, ТИТУЛ XIII, КАНН. 573–583)****Кан. 72.**

Інші об'єднання, навіть якщо церковна влада їх схвалює і рекомендує, називаються приватними об'єднаннями; ці об'єднання визнає Церква, якщо їхні статuti затвердив єпархіальний єпископ і якщо вони діють під його наглядом, згідно з кан. 577 ККСЦ.
(Пор. ККСЦ, кан. 573 §2)

**ЄВАНГЕЛІЗАЦІЯ
(ККСЦ, ТИТУЛ XIV, КАНН. 584–594)****Катехуменат****Кан. 73.**

Норми щодо проходження катехуменату, обов'язки і право катехуменів окреслені у правильнику про катехуменат, який затверджує Патріарх – Верховний архієпископ.
(Пор. ККСЦ, кан. 587 §3)

Катехити**Кан. 74.**

Потрібно, щоб катехити були так навчені, щоб, будучи надійними співпрацівниками священнослужителів, могли найкраще виконувати своє завдання в євангелізації, а також у літургійній діяльності; єпархіальний єпископ повинен подбати, щоб катехити мали належну винагороду. У своїй діяльності катехити повинні користуватися Катехитичним правильником (ККСЦ, 621 §2), який затвердив Патріарх – Верховний архієпископ.
(Пор. ККСЦ, кан. 591)

Кан. 75.

Повноваженням проповідувати наділені також диякони, там, де їх законно призначено.
(Пор. ККСЦ, кан. 610 §3)

**УЧИТЕЛЬСЬКЕ ЗАВДАННЯ ЦЕРКВИ
(ККСЦ, ТИТУЛ XV, КАНН. 595–606)**

Гомілія

Кан. 76.

Гомілія застережена за священником або за згодою єпископа також за дияконом.
(Пор. ККСЦ, кан. 614 §4)

Участь вірних у засобах суспільної комунікації

Кан. 77.

Священнослужителі, а також інші вірні, які постійно, тимчасово або принагідно виступають у засобах масової комунікації, пояснюючи те, що стосується католицької науки або моралі, зобов'язані отримати на це письмовий дозвіл єпархіального єпископа. Митрополит чи єпархіальний єпископ повинен підготувати відповідний правильник.
(Пор. ККСЦ, кан. 653)

Авторські права

Кан. 78.

Авторські права охороняються канонічним, цивільним і міжнародним правом.
(Пор. ККСЦ, кан. 666 §3)

**БОЖИЙ КУЛЬТ І ТАЇНСТВА
(ККСЦ, ТИТУЛ XVI КАНН. 667–895)**

Користування некатоликів католицькими храмами

Кан. 79.

Якщо християни некатолики не мають місця, де могли б гідно звершувати богочитання, єпархіальний єпископ може, на прохання компетентної некатолицької сторони, дати дозвіл на користування католицьким будинком або кладовищем, або церквою, уникаючи, однак, великого згіршення з боку вірних.
(Пор. ККСЦ, кан. 670 §2)

Спілкування у таїнствах з некатоликами

Кан. 80.

Щодо випадків, про які йдеться у §§2, 3 і 4 кан. 671 ККСЦ, єпархіальний єпископ повинен видати додаткові норми, порозумівшись з компетентною зацікавленою владою, згідно із нормами загального права.
(Пор. ККСЦ, кан. 671 §5)

Хрещення

Кан. 81.

Хрещення звичайно здійснює священник, але передовсім це обов'язок пароха того, хто має бути охрещеним. Інший священник законно хрестить за дозволом цього пароха чи місцевого ієрарха; цей дозвіл законно припускається з поважної причини.

(Пор. ККСЦ, кан. 677 §1)

Кан. 82.

Для того, щоб хтось дозволено виконував завдання хресного батька, необхідно, щоб йому виповнилося 16 років і щоб він вів життя, згідно з приписами Церкви.

(Пор. ККСЦ, кан. 685 §2)

Кан. 83.

У приватних домах хрестити можна лише з дозволу місцевого ієрарха.

(Пор. ККСЦ, кан. 687 §2)

Кан. 84.

Якщо йдеться про усиновлену дитину, то слід записати імена усиновителів, а також – принаймні, якщо так заведено в цивільних актах регіону, – імена природних батьків, згідно з §§1 і 2 кан. 689 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 689 §3)

Миропомазання

Кан. 85.

Святе миро, яке складається з олії оливок або з олії інших рослин та з пахощів, виготовляє тільки єпископ або Патріарх – Верховний архиєпископ.

(Пор. ККСЦ, кан. 693)

Євхаристія

Кан. 86.

Сакраментальне впровадження в таїнство спасіння завершується прийняттям Пресвятої Євхаристії, яку слід уділяти після прийняття Хрещення і Миропомазання якнайшвидше.

(Пор. ККСЦ, кан. 697)

Кан. 87.

Інші вірні завдяки Хрещенню і помазанню святим миром беруть діяльну участь у Жертві Христовій, збираючись на Божественну Літургію у спосіб, визначений у літургійних книгах. Ця участь буде більш повною, якщо з цієї ж Жертви вірні прийматимуть Тіло і Кров Господню.

(Пор. ККСЦ, кан. 699 §3)

Кан. 88.

Божественну Літургію рекомендується служити у всі дні, за винятком тих, які виключені, згідно з приписами літургійних книг.

(Пор. ККСЦ, кан. 70)

Кан. 89.

Щодо виготовлення євхаристійного хліба, проказування молитов священниками перед звершенням Божественної Літургії, дотримання євхаристійного посту, визначення часу і місця богослужіння, інформацію щодо літургійних риз тощо, потрібно дотримуватися літургійних приписів, які встановлює Синод Єпископів.

(Пор. ККСЦ, кан. 707 §1)

Кан. 90.

Місцеві ієрархи і парохі повинні дбати, щоб вірні якнайстаранніше були навчені обов'язку часто приймати Пресвяту Євхаристію, а особливо в небезпеці смерті і принаймні в дні обов'язкових свят, зокрема – у Пасхальний період.

(Пор. ККСЦ, кан. 708)

Кан. 91

Пресвяту Євхаристію роздає священник і, якщо є потреба, також диякон.

(Пор. ККСЦ, кан. 709 §1)

Кан. 92.

Щодо участі дітей у Пресвятій Євхаристії після Хрещення і Миропомазання, слід дотримуватися вказівок єпархіального єпископа місця та відповідно до кан. 697 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 710)

Кан. 93.

Щодо підготовки до участі у Пресвятій Євхаристії через піст, молитви тощо, вірні повинні сумлінно дотримуватися приписів літургійних книг і зберігати піст щонайменше годину перед святим причастям. Вода і ліки перед святим причастям не порушують посту.

(Пор. ККСЦ, кан. 713 §2)

Кан. 94.

Дотримуючись кан. 717 ККСЦ, дозволено приймати пожертви за Божественні Літургії, в тому числі і за Літургію Напередосвячених Дарів, а також за поминання в літургіях та в інших богослужіннях, якщо є такий звичай.

(Пор. ККСЦ, кан. 715 §2)

Покаяння**Кан. 95.**

Святе таїнство Покаяння за нормальних обставин слід здійснювати в храмі.

(Пор. ККСЦ, кан. 736 §1)

Єлеопомазання**Кан. 96.**

У святому таїнстві Єлеопомазання потрібно використовувати олію, освячену тим священником, який здійснює це таїнство.

(Пор. ККСЦ, кан. 741)

Свячення

Кан. 97.

У чужій єпархії єпископові заборонено святити без дозволу єпархіального єпископа; Патріарх – Верховний архиєпископ може святити в чужій єпархії, попередньо повідомивши єпархіального єпископа.

(Пор. ККСЦ, кан. 749)

Кан. 98.

Нижчі свячення уділяють згідно з Архиєратиконом.

Чин співця і піддиякона уділяють в один день, між піддияконським і дияконським свяченнями повинен минути щонайменше один день, між дияконатом і священством – один рік, за винятком, коли єпархіальний єпископ в окремому випадку прийме інше рішення.

(Пор. ККСЦ, кан. 758 §1)

Кан. 99.

Одружених кандидатів за звичайних обставин слід висвячувати щонайменше після одного року зразкового подружнього життя, яке свідчило б про домашню Церкву, хіба що єпархіальний єпископ в окремому випадку вирішить інше.

(Пор. ККСЦ, кан. 758 §3)

Кан. 100.

Стосовно допущення до свячень, слід дотримуватися наступних правил:

- вік для диякона – сповнених 23 роки;
- вік для священника – сповнених 24 роки.

Диспенза понад рік від віку, приписаного загальним правом, застережена за Патріархом – Верховним архиєпископом, якщо йдеться про кандидата, який має постійне або тимчасове проживання в межах території патріаршої – верховноархиєпископської Церкви, в іншому випадку – за Римським Апостольським Престолом.

(Пор. ККСЦ, кан. 759 §1)

Кан. 101.

§ 1. Диякона можна висвячувати тільки після успішного закінчення чотирьох років філософсько-богословських студій і духовної формації.

§ 2. Якщо йдеться про кандидата, не призначеного до священства, то його можна висвячувати на диякона тільки після успішного закінчення трьох років студій, про що йдеться в кан. 354 ККСЦ; якщо можливо, що у майбутньому цього кандидата допустять до священства, то перед свяченням він повинен відповідно доповнити богословські студії і духовну формацію.

(Пор. ККСЦ, кан. 760 §1)

Кан. 102.

Ім'я кандидата перед отриманням свячень має бути виголошене в парафії, де він хрестився, та у парафії, де він проживав довший період часу, включно з семінарією.

(Пор. ККСЦ, кан. 771 §1)

Кан. 103.

Кандидат у священство має взяти участь у повних п'ятиденних духовних вправах. У виняткових випадках, коли свячення проходять без великих інтервалів у часі, та перед наступним свяченням кандидат зобов'язаний мати принаймні день духовних вправ, а також сповідь.

(Пор. ККСЦ, кан. 772)

Подружжя**Кан. 104.**

Перед подружжям можна укласти заручини; згідно з приписами богослужбових книг, обряд заручин може бути udzielений у відповідний період часу, незалежно від шлюбу.

(Пор. ККСЦ, кан. 782 §1)

Кан. 105.

Єпархіальному єпископові в погодженні з єпархіальними єпископами інших Церков свого права, які виконують владу на тій самій території, слід установити норми щодо іспиту наречених та щодо інших засобів для проведення перевірки перед одруженням, особливо стосовно хрещення і вільного стану; після старанного дотримання таких норм можна приступати до вінчання.

(Пор. ККСЦ, кан. 784)

Кан. 106.

Для законного правомірного подружжя кожен єпарх повинен узгодити, беручи до уваги цивільне законодавство, правомірний вік.

(Пор. ККСЦ, кан. 800 §2)

Кан. 107.

Якщо укладається мішане подружжя, обов'язковою є заява особи католицького віровизнання, що вона готова усунути небезпеку втрати віри і дати щирю обітницю зробити, по змозі, все, аби всі діти були виховані і охрещені у Католицькій Церкві. Особа некатолицького віровизнання повинна бути повідомлена про цю заяву у спосіб, який визначив єпархіальний єпископ.

Кан. 108.

Подружжя слід укладати у присутності пароха нареченої або нареченого.

(Пор. ККСЦ, кан. 831 §2)

Кан. 109.

Не можна правомірно вінчатися через уповноваженого.

(Пор. ККСЦ, кан. 837 §2)

Кан. 110.

У разі необхідності дозволено під час посту отримати канонічне вінчання.

(Пор. ККСЦ, кан. 838 §2)

Кан. 111.

Якщо одне з подружжя без відома другої сторони залишить її (його) та родину і не дає ніякої вістки про себе упродовж довшого часу (щонайменше 1 рік), тоді потерпіла сторона може просити місцевого єпарха про декрет подружньої сепарації.

(Пор. ККСЦ, кан. 864 §2)

Посвячення і благословення, святі місця і часи, культ святих, обіт і присяга**Кан. 112.**

Щодо посвячень і благословень, слід дотримуватися літургійних норм.

(Пор. ККСЦ, кан. 867 §2)

Кан. 113.

Після чину похорону у книзі померлих слід зробити такий запис:

- ім'я, прізвище;
- інформація про батьків;
- день, місяць, рік народження і дата смерті;
- номер медичної довідки, де вказано причину смерті, та, якщо є, номер могили;
- адресу, за якою проживав покійний.

(Пор. ККСЦ, кан. 879)

Кан. 114.

Окрім неділі, вірні зобов'язані святкувати такі церковні свята:

- 1) Різдво Христове;
- 2) Богоявлення Господнє;
- 3) Вознесіння Господнє;
- 4) Благовіщення Пресвятої Богородиці;
- 5) Успіння Пресвятої Богородиці;
- 6) Свято Верховних апостолів Петра і Павла.

У ці дні вірні зобов'язані брати повну участь у Святій Літургії, вислухати проповідь, не виконувати важку заробітну працю.

Синод Єпископів заохочує всіх вірних до участі у богослужіннях під час традиційних свят церковного календаря.

(Пор. ККСЦ, кан. 880 §3, кан. 881 §4)

Кан. 115.

У дні покаяння вірні зобов'язані дотримуватися посту, особливо Чотиридесятниці, або інших постів, згідно з традиціями місцевості, в якій вірні мешкають.

(Пор. ККСЦ, кан. 882)

Кан. 116.

У кожному храмі, згідно із літургійними приписами, повинен бути встановлений іконостас.

(Пор. ККСЦ, кан. 886)

**НЕКАТОЛИКИ, ЗГІДНІ НА ПОВНЕ СОПРИЧАСТЯ З КАТОЛИЦЬКОЮ
ЦЕРКВОЮ
(ККСЦ, ТИТУЛ XVII, КАНН. 896–901)**

Прийняття некатоліків до Церкви

Кан. 117.

Єпархіальний єпископ може прийняти некатоліцького священника до Католицької Церкви, як рівно ж і мирянина.

Парохам дозволено приймати до Католицької Церкви мирян некатоліків, які цього просять.

(Пор. ККСЦ, кан. 898 §2)

**ЕКУМЕНІЗМ
(ККСЦ, ТИТУЛ XVIII, КАНН. 902–908)**

Кан. 118.

Починання екуменічного руху слід дбайливо підтримувати, плекати, згідно із нормами Римської Апостольської Столиці та Правильником Синоду Єпископів патріаршої – верховноархієпископської Церкви.

(Пор. ККСЦ, кан. 904 §1)

**ОСОБИ І ЮРИДИЧНІ АКТИ
(ККСЦ, ТИТУЛ XIX, КАНН. 909–935)**

Фізичні особи

Кан. 119.

У виконанні своїх прав неповнолітня особа підлягає владі батьків або опікунів, за винятком тих справ, у яких неповнолітні на підставі Божого або Канонічного права вилучені з-під їхньої влади; щодо встановлення опікунів, слід дотримуватися приписів цивільного права зі збереженням права єпархіального єпископа, якщо є така потреба, самому призначати опікунів.

(Пор. ККСЦ, кан. 910 §2)

Юридичний акт

Кан. 120.

Якщо право постановляє, що влада для здійснення юридичного акту потребує згоди або поради якогось зібрання осіб, то слід скликати збір, згідно з приписом кан. 948 ККСЦ, а для правомірності юридичного акту потрібна згода абсолютної більшості присутніх або вислухання поради всіх з дотриманням §2 частини 3 кан. 934 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 934 §1)

ЦЕРКОВНІ УРЯДИ (ККСЦ, ТИТУЛ XX, КАНН. 936–978)

Заснування церковного уряду

Кан. 121.

Ієрарх, засновуючи церковний уряд, зобов'язаний забезпечити відповідні засоби для його повноцінного виконання, а також подбати про належну винагороду для тих, які його займають, встановлюючи стабільні приписи.

(Пор. ККСЦ, кан. 937 §2)

Вибори

Кан. 122.

Голова групи повинен скликати виборців у зручних для них місці і часі, особистий виклик є правомірним, якщо здійснюється за місцем постійного або тимчасового перебування.

(Пор. ККСЦ, кан. 948 §1)

РЕКУРСИ ПРОТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ АКТІВ (ККСЦ, ТИТУЛ XXII, КАНН. 996–1006)

Розгляд рекурсів

Кан. 123.

Вища влада, яка розглядає рекурс, може не тільки затвердити або визнати декрет недійсним, але також скасувати і відкликати, але не виправляти.

(Пор. ККСЦ, кан. 1004)

Кан. 124.

Рекурс проти адміністративного декрету Патріарха – Верховного архієпископа, навіть якщо йдеться про декрет, який стосується єпархії Патріарха – Верховного архієпископа, або про декрет, яким Патріарх – Верховний архієпископ вирішує рекурс, передається спеціальному зібранню єпископів, хіба що питання передається Римському Апостольському Престолові, проти рішення цього зібрання немає дальшого рекурсу із збереженням права на звернення до самого Римського Архієрея.

(Пор. ККСЦ, кан. 1006)

ДОЧАСНЕ МАЙНО ЦЕРКВИ (ККСЦ, ТИТУЛ XXIV, КАНН. 1007–1054)

Податок з фізичних осіб

Кан. 125.

На фізичних осіб можна накладати податки тільки згідно з приписами єпархіального єпископа.

(Пор. ККСЦ, кан. 1012 §2)

Адміністративні оплати та пожертви

Кан. 126.

Єпархіальний єпископ має обов'язок встановити оплати на різні акти влади управління і пожертви з нагоди звершення Божественної Літургії, святих таїнств, освячень і благословень або будь-яких інших літургійних відправ, хіба що загальне право передбачає щось інакше.

(Пор. ККСЦ, кан. 1013 §1)

Забезпечення священнослужителя

Кан. 127.

Кожен єпархіальний єпископ повинен подбати про належне забезпечення відповідного й в основному однакового утримання тих священнослужителів, які для добра єпархії виконують служіння, хіба що про це подбали в інший спосіб. Там, де для добра духовенства ще належно не налагоджені забезпечення, соціальний захист і лікарська допомога, місцевий ієрарх повинен подбати, щоб відповідні установи були засновані. Єпархіальний єпископ за порадою економічної і пресвітерської ради може засновувати окремий спільний фонд для забезпечення різних потреб єпархії, а також для допомоги незаможним єпархіям або парафіям.

(Пор. ККСЦ, кан. 1021 §1)

Управління церковним майном

Кан. 128.

Беручи до уваги права, законні звичаї та обставини, ієрархи повинні через видання відповідних інструкцій у межах загального права старатися, щоб усе управління церковним майном було як слід налагоджене, згідно з кан. 1028 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 1022 §2)

Кан. 129.

Управитель церковного майна повинен привселюдно представити звіт, згідно із звичаєм країни, в якій розташована єпархія, про дочасне майно, яке вірні жертвують Церкві, хіба що місцевий ієрарх з поважної причини постановив щось інше.

(Пор. ККСЦ, кан. 1031 §2)

Відчуження церковного майна

Кан. 130.

Єпархіальний єпископ, якщо відсутня митрополича структура, повинен встановити власні норми стосовно згоди на відчуження церковного майна, якщо його вартість перевищує найвищу суму, встановлену Синодом Єпископів, погодивши це з Патріархом – Верховним архиєпископом.

(Пор. ККСЦ, кан. 1036 §2)

Побожні фундації

Кан. 131.

Побожними фундаціями, згідно з правом, вважають:

- 1) побожні автономні фундації, тобто сукупності речей, призначені для діл милосердя, апостоляту або духовної чи матеріальної любові, і зареєстровані компетентною владою як юридична особа;

- 2) побожні неавтономні фундації, тобто дочасне майно, передане будь-яким способом якійсь юридичній особі з довготривалим зобов'язанням для досягнення з річних доходів цілей, про які йдеться у ч. 1 кан. 1047 ККСЦ.

(Пор. ККСЦ, кан. 1047)

Кан. 132.

Єпархіальний єпископ повинен окреслити точні умови, без яких не можна засновувати або приймати побожні фундації.

(Пор. ККСЦ, кан. 1048 §3)

**СУДОЧИНСТВО
(ККСЦ, ТИТУЛ XXIV, КАНН. 1055–1184)**

Кан. 133.

У компетенції звичайного трибуналу патріаршої – верховноархієпископської Церкви є з допомогою суддів, які змінюють один одного, розглядати в першій і в дальших інстанціях суду справи:

- 1) екзархів і делегата Патріарха – Верховного архієпископа, які не є єпископами;
- 2) фізичних або юридичних осіб, безпосередньо підлеглих Патріархові – Верховному архієпископові;
- 3) інститутів посвяченого життя папського права;
- 4) настоятеля інституту посвяченого життя папського права, який не має у цьому інституті настоятеля, наділеного судовою владою.

(Пор. ККСЦ, кан. 1063 §4)

Компетенція колегіального трибуналу

Кан. 134.

Колегіальному трибуналові трьох суддів застерігаються:

- 1) справи про вузол свячення;
- 2) справи про подружні вузли з дотриманням канн. 1372–1374 ККСЦ;
- 3) карні справи про злочини, за які загрожує кара великої екскомуніки, позбавлення уряду, повернення до нижчого ступеня або позбавлення духовного стану.

Єпархіальний трибунал

Кан. 135.

Єпархіальний єпископ місця повинен визначити осідок, час прийому і дії єпархіального трибуналу, з урахуванням приписів загального права.

(Пор. ККСЦ, кан. 1127)

Кан. 136.

Під час обговорення справ перед трибуналом у залі можуть знаходитися тільки ті особи, яких закон або суддя визнають необхідними для ведення процесу.

(Пор. ККСЦ, кан. 1129 §1)

Погашення карного позову

Кан. 137.

Карний позов погашається за давністю після трьох років, хіба що йдеться:

- 1) про злочини, кари за які застережені за Римським Апостольським Престолом;
- 2) про позов за злочини, про які йдеться у канн. 1450 і 1453, що погашаються за давністю після п'яти років;
- 3) про злочини, за які не карає загальне право, хіба що єпархіальний єпископ встановить інші норми.

(Пор. ККСЦ, кан. 1152 §2)

Судові акти

Кан. 138.

Оголошення або повідомлення про виклики, декрети, вироки та інші судові акти слід подавати через пошту з розпискою про одержання або в інший спосіб, який є найповніший, хіба що єпархіальний єпископ встановить інші норми.

(Пор. ККСЦ, кан. 1192 §1)

Кан. 139.

Допитування свідка проводить суддя або його делегат, або аудитор, під час яких повинен бути нотар; тому сторони або промотор справедливості, або захисник вузла, або адвокати, присутні на допиті, якщо мають поставити свідкові якісь запитання, повинні представити їх не свідкові, а судді або його заступникові, аби він сам їх поставив, хіба що єпархіальний єпископ встановить інші норми.

(Пор. ККСЦ, кан. 1242)

Кан. 140.

Експертам слід відшкодувати витрати і заплатити винагороди, які мають бути визначені суддею по справедливості і доброті після того, як він порадиться з єпархіальним єпископом.

(Пор. ККСЦ, кан. 1261)

Кан. 141.

Виконання вироку повинен наказати особисто або через когось іншого єпархіальний єпископ єпархії, в якій був винесений вирок на першому ступені процесу.

(Пор. ККСЦ, кан. 1340 §1)

Процедура усунення або переведення пароха

Кан. 142.

Під час усунення або переведення парохів треба дотримуватися канн. 1389–1400 ККСЦ.

КАРНІ САНКЦІЇ (ККСЦ, ТИТУЛ XVII, КАНН. 1401–1467)

Компетенція церковної влади

Кан. 143.

Єпархіальний єпископ на своїй території може визначити певні церковні кари за злочини, які часто допускають вірні його єпархії, але це може статися лише з дуже поважної причини – якщо ж загальним правом встановлюється невизначена або факультативна кара, замість неї може бути встановлена кара визначена або обов'язкова.

Патріархи – верховні архиєпископи, митрополити і єпархіальні єпископи повинні дбати, щоб, наскільки це можливо, на тій самій території, були однакові карні закони.

(Пор. ККСЦ, кан. 1405 §2)

Кан. 144.

Ці приписи стосуються також кар, накладених силою карного наказу єпархіального єпископа.

(Пор. ККСЦ, кан. 1240 §2)

Прилюдна догана

Кан. 145.

Прилюдну догану виголошують або перед нотарем, або при двох свідках, або з допомогою листа, однак так, щоб про одержання і зміст листа було відомо на підставі якогось документа.

(Пор. ККСЦ, кан. 1427 §1)

АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ (ККСЦ, ТИТУЛ XXIX, КАНН. 1588–1539)

Виконання адміністративних актів

Кан. 146.

Влада повинна видати позасудовий декрет протягом 60 днів від одержання прохання про декрет. Якщо ж цього не сталося, то можна вдруге письмово клопотати про декрет, якщо ж навіть на 30-й день від одержання повторного прохання не було дано відповіді, то прохання слід вважати відкинутим. Відсутність відповіді прирівнюється до декрету, проти якого можна подати рекурс.

(Пор. ККСЦ, кан. 1518)

За редакцією Комісії у складі:

+ СОФРОН МУДРИЙ,
Генеральний Керівник управління
Справедливості Синоду Єпископів УГКЦ

о. д-р ОЛЕГ КАСЬКІВ,
Промотор справедливості
Івано-Франківської єпархії

о. ЛЮБОМИР САНОЦЬКИЙ,
Голова Суду Івано-Франківської єпархії,
Судовий вікарій Івано-Франківської єпархії